

- провести разом із Державним департаментом релігії і національностей Міністерства культури України експертне опитування протестантських конфесій щодо проблем їхньої діяльності в поліконфесійному полі країни і підготувати відповідну науково-аналітичну записку;
- залучити протягом жовтня 2016 - березня 2017 року до діяльності новоутвореної при Українській Асоціації релігієзнавців Всеукраїнської Ради релігійних меншин ті протестантські і неопротестантські спільноти, які не входять до Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій;
- взяти участь в тих заходах, які проводитимуться *окремо* протестантськими конфесіями й іншими інституціями з нагоди ювілею;
- співробітникам Відділення подати в різні періодичні видання науково-публіцистичні статті пов'язані з ювілеєм, а також надавати консультації журналістам на їх потребу у висвітленні історії протестантизму й особливостей діючих в Україні до сорока його конфесій;
- запропонувати протестантським навчальним закладам лекції науковців Відділення з теми поліконфесійності України і потреби толерантності міжконфесійних відносин;
- взяти участь у липні 2017 року в роботі молодіжного літнього табору протестантських спільнот у Малинському лісі;
- передати в бібліотеки духовних навчальних закладів домінуючих протестантських конфесій видруки Відділення релігієзнавства ІФ НАН України;
- співробітникам Відділення брати участь в різноманітні заходів, які проводяться протестантськими церква з нагоди ювілею (за їх запрошеннями).

Керівник ВР ІФ НАН України проф. А.КОЛОДНИЙ

4.В16. Протестантизм у світі.

Нині у світі нараховується більше 830 мільйонів протестантів, які об'єднані у понад 2,7 млн громад. В Україні біля 25% релігійних громад є протестантськими. Протестанти становлять 37% світового християнства. При цьому католиків - десь 50%, православних -12%, а позаконфесійних -1%. Найуспішніші в історичному поступі країни є протестантськими. Ось відсотки протестантів відповідно до населення країн: Норвегія – 83,3%, Данія – 81,9%, Фінляндія – 80,3%, Швеція – 64,4%, Велика Британія – 54,5%, США – 48%, Нова Зеландія – 40,5%, Австралія – 38,7%, Швейцарія – 36,8%, Німеччина – 35%, Канада – 27,4%, Південна Корея – 20,2%.

4В2 Доля Межигірського Заповідника

Прохання Л.Лук'яненка і Д.Павличка в їх листі Б.Є. Патону з приводу підписання листа Президенту П.О.Порошенку, в якому пропонується утворити Межигірський Національний історико-архітектурний заповідник, заслуговує на підтримку. Давно пора відтворити таку святиню, хоч там, власне, мало що збереглося від неї.

Не станемо тут давати історичне, духовне, мистецьке, україно-національне обґрунтування цього. Воно коротко є в листі-проханні Лук'яненка-Павличка. Насамперед тут слід наголосити на тому, що це був духовний центр українського козацтва, то був, поруч із Трипільським, козацький монастир, де знаходили притулок на схилі років козаки.

Національна Академія наук має обов'язково позитивно відреагувати на цю пропозицію. Особливо нині, коли в деяких національно-демократичних колах відзначають загалом пасивність НАНУ в час Революції Гідності (навіть навпаки – Інститут Толочка чи Кураса), про те, що в ній відсутній процес люстрації, що деякі інститути носять ім'я колишніх

вірних слуг радянської влади (Білодід, Курас тощо) або очолюються промосковськими компартійними директорами (Толочко, Ворона та ін.).

Щодо передачі Заповідника під егиду Київського Патріархату, то ця пропозиція була б слушною, якби утворювався/відроджувався саме монастирський комплекс (типу Києво-Печерської лаври, скиту Манявського і т.п.). Тут явно величезним гріхом було б прилучення до цього Церкви Московського Патріархату, яка нині є ворожою щодо України церковною спільнотою, яка стоїть на позиціях «русского мира», не засуджує фашистську агресію Росії, підтримує концепцію громадянської війни на нашому Сході, проводить антиукраїнські хресні ходи та ін. То є інституція, яку взагалі варто прикрити, а керівництво заслухати на предмет «політичного православ'я».

Але водночас ми вважаємо що комплекс не варто нині передавати взагалі в статус монастиря якоїсь однієї із діючих в країні церков. По-перше, всім водночас не передси, а коли одній з них, то це може викликати збурення інших, невдоволення, що нині аж ніяк не на часі. Хоч при цьому зауважимо на тому, що ми у Відділенні повністю підтримуємо Київський Патріархат у всіх його діяннях, безпосередньо причетні навіть до появи цієї Церкви. По-друге, Межигір'я – це територія, де можливі різні археологічні пошуки, дослідницька робота наших науковців-істориків. Передача під монастир виключить це. А вона має бути, бо ж пишуть, що навіть десь там залишена в прихові бібліотека Ярослава Мудрого. По-третє, світський характер Заповідника дасть можливість користатися ним як туристичним об'єктом. Для паломництва – то це під питанням, бо ж там взагалі відсутні будь-які значимі церковно-православні об'єкти. По-четверте, де в Київського Патріархату візьмуться кошти на відтворення Заповідника, а це відтворення практично треба проводити з нуля: Межигір'я як комплекс духовних споруд відсутнє.

То ж доцільно відроджений Межигірський Національний історико—архітектурний заповідник підпорядкувати Національній Академії наук, зрозуміло, виділивши кошти на його відродження. Храми, які відтворюють на території Заповідника, мають бути віддані в підпорядкування Межигірського Православного монастиря, що належатиме Церкві Київського Патріархату.

Керівник Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ проф. А.КОЛОДНИЙ

4.В3. Експертна оцінка Постанови Верховної Ради України за підписом А.Парубія щодо вишанування 70-річчя ліквідації Вірмено-Католицької Церкви в Україні

1. Національна Академія наук України не може виконувати названу Постанову Верховної Ради, бо ж цю подію слід **не вишанувати**, а відзначати із сльозами на очах й засудженням того вандалізму, до якого вдалася радянська влада щодо цієї Церкви. Вона була офіційно ліквідована в 1946 році. В 1945-1946 роках були арештовані всі вірмено-католицькі священники й ув'язнені або ж депортовані в Зауралля. Глава Церкви архієпископ Діонісій Каєтанович помер 18 листопада 1954 року на засланні в місті Абежі.
2. Спроби відродження Церкви в роки незалежності залишилися незреалізованими навіть при наданні їй Українською Греко-Католицькою Церквою священника для єдиної громади Церкви у Львові. Ця громада офіційно була зареєстрована ще в 1991 році у складі 10 вірян. Із смертю монашки-протора відродження Церкви, яка активізувала процес відродження ВКЦУ, **громада зникла з реєстрації**. Зрештою всі вірмени-християни прилучилися до легально діючої в Україні Вірменської Апостольської Церкви, яка нині має в країні 25 офіційно зареєстрованих громад і свій центр у Львові, очолений архієпископом Григоріусом Буанетяном. Частина вірян-уніатів пристала до Греко-Католицької Церкви, частина виїхала до Польщі. Папська курія в 1991 році відкрила спеціальний ординаріат для вірмено-католиків Східної Європи в місті Гюмрі.